

Pályázatok

A pestujhelyi aut. orth. hitközség bérbeadja a kóser liba és húselárúsítási jogot, szakképzett mérésárosnak. Érdeklődés telefonon is. (974-40.)

Héber tanfolyamunk vezetésére keressünk oly hagyományhi tanítónőt, aki a hébertárgyak összes ágazatainak oktatására képesítést nyert.

Pályázatok kizárólag frásban Dr. Ladányi Mór ügyvéd címére VI., Teréz-körút 30. intézendők. Orth. Izs. Négyelet, Budapest.

Szlovenszkói hírek

Bratislavából jelentik nekünk: A most megválasztott képviselőtestület és előljáróság szombat este tartotta alakuló gyűlését.

A késmárki hitközségi választás eredménye azt mutatja, hogy a községben a pozsonyi Központi Iroda közbelépése folytán a vallásos irányzat győzedelmeskedett, amennyiben az előljáróság az orthodox országos szervezet 13. §-a értelmében kizárólag hitűkekből alakult még. A nevezett paragrafus értelmében ugyanis mchallé sabosz nem lehet sem elnök, sem előljáróági tag.

Hitélet Léván. Rosenfeld Izráel okleveles rabbi és hittanár Levicén egy érdekesen megírt füzetben beszámolt arról, miképpen igyekeznek ő a lévai elemi, polgári és egyéb iskolákban a zsidó növendékeket vallásosságra tanítani. A füzetet kiadta az agilitásáról ismert Schulz Ignác chevra-elnök, aki ügyvezető elnöke a Talmud-Tóranak, amely intézmény anyagi támogatásában tevékenykednek többek között Friedl Gyula, Klein Benő stb. stb.

Az árja nagyanyák körül. Németországban tudvalevőleg, mint lapunk más helyén hoztuk, most zsidónak számít az is, akinek nagyanyja nem volt kétségtelven árja. Mindenkinél bizonyítani kell tehát a nagyszülők hovatartozandóságát. A nagyanyák utáni német genealógiai rajzizással szemben a csehszlovák kormány rendeletet küldött valamennyi csehszlovák anyakönyvi hivatalhoz, melyben megtiltotta információkat a csehszlovák anyakönyvekben szereplő személyek árja vagy nemárja származásáról. A körirat rámutat arra, hogy azért kellett kiadni ezt a rendeletet, mert az utóbbi időkben egyre szaporodnak az olyan esetek, amikor németországi személyek és hivatalok ilyen természetű információt kérnek. Miután az embereknek faji osztályozása ellenkezik a demokratikus egyenlőséggel, Csehszlovákia ehhez nem nyújthat segítséget.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10. ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelíges levelek továbbításához 20 fillér bélével mellékelendő.

HUSZONÖT ESZTENDEJE közvetít házasságokat NAGY JENŐ Budapest. Rákóczi-ut 61. Telefon. (Céglélesztelen levelezés.)

IDŐSEBB úrhoz orthodox házvezetőnő keresetik. Bpest, Izabella-utca 85. I. 10 IRÓGÉP teljesen jó állapotban olcsón eladó. Érdeklődni a kiadóhivatalnál. RÓFÖSÜZLETEMBE kisegítőnek 12-15 éves fiút keresek, teljes ellátással és némi fizetéssel. Brüll Mózes. Mezőkovácsháza.

SZOMBATTARTÓ, külföldön végzett orvosnő, fővárosban beteg mellé vagy társalkodónőnek délutánokra, szerény honoráriumért ajánlkozik. Cím: Winkler M. főrabbi, Győrszentmárton.

ÖNÁLLÓ magányos, ötvenes, özvegy kereskedő benősülne orth. kereskedő családba „Vallásos” jelige.

FAKERESKEDŐ, agilis megbízható, segedként ajánlkozik, szerény igényekkel. Löwy Mihály, Balatonfüred.

PURIMI szindarabjaimat kárúsítom. Hat kitűnő szindarabot küldök (1-2-3 felv.) P. 2 — értékű postabélyeg beküldése ellenében. Schwarz Izidor tanító, Kiskőrös.

ORTH. KÓSER fiústól libahús és frissen olvasztott libasz legolcsóbb beszerzési forrása Magyarországon: Kornhauser Adolf, Debrecen, Simonffy u. 1. BÓCHÜR, talmidchóhom, joré somájim, hatórasz hajróval rendelkezik, benősülne oly családba, mely hozományul megfelelő álláshoz juttatja. „25 éves” jelige a kiadóba.

BÓCHER joré somájimot keresünk gyermekek tanítására. Díjazás havi 20 P és teljes ellátás. Jó bizonyítvánnyal rendelkezők jelentkezzenek Jungreis rabbinál. Szegec, Maróit-utca 28.

ORTH. LIBAKERESKEDÉSHEZ, jól bevételű, 500 P-vel közreműködő társat keresek. Budapest, VII., Garay-tér 191. fülke.

STRENG orthodoxes Mädchen aus gutem Hause, zu Kindern und Küche, bei guter Bezahlung per sofort gesucht. Offerte werden unter Chiffre „Verlässlich” von: Müller, Bratislava, Edlov-dvor, weitergeleitet.

KOMPLETT SASZ jutányosan eladó. Bpest, Nefelejts-utca 27. II. 5.

LEÁNYOM részére férjnek 25-30 éves orth. szabót keresek, kinek jó megélhetést nyújthatnék. „Jó jövő” jelige (20 filléres bélyeggel.)

„MIRA” angol-francia női divatterme Bratislava, Edlov-dvor. Elsőrangú szalonmunka. Renckívül mérsékelt árak. Fazonsnitteket mérték után készít!

BONYHÁDON orth. kóser bodega nyílt meg az orth. templom közelében. Friss felvágottak és csemegeárúk állandóan kaphatók. Szíves pártfogást kér: Márkus Lajos, Budai-u. 172.

KERESEK január 15-ére egy vallásos mindenes leányt, ki főzni is tud. Ajánlatokat „Megbízható” jelige alatt: Müller, Bratislava, Edlov-dvor, továbbít

KÉTEZER KÖTETES magyar és 550 kötetes német kölcsönkönyvtár jó állapotban, jutányos áron eladó. Cím: Müllernél, Bratislava, Edlov-dvor, (Válaszbélyeg)

CSALÁDI HÍREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.) Schönfeld Ilyike Pápa. Reisz Lipót Budapest, jegyesek.

Klein Maróit Sátoraljaújhely, Friedmann Gyula Kisvárdai jegyesek. (A Kisvárdai „Chevro Bachurim” gratulál.)

Hecht Margitát Sopronból eljegyezte Stern Bernát, Büdöszentmihály. (A soproni jesiva gratulál.)

Lefkowitz Irénke Kisvárdai, Rosenberg Miklós Miskolc, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Grünbaum Margit Pápa és Kohn Dezső Budapest, jegyesek.

Schlesinger Sulamit, az aranyosmaróti főrabbi leánya és Klein Mór Berettyóújfalui, jegyesek.

Rosenfeld Sárkát, a soltvadkerti kántor leányát eljegyezte Moskovits Ignác Mezőkovácsházáról (A mezőkovácsházi jesiva szívélyesen gratulál.)

Ruder Annuskát Kiskőrös, eljegyezte Weisz Dávid Balassagyarmat.

Raab Manca Halas és Beck Gyula Szečres jegyesek.

Steiner Édlit Gyömöre, eljegyezte Streicher Jozsef Mattersburg.

Baum Hildát Pápa, eljegyezte Friedbert Jenő Beled. (Minden külön értesítés helyett.)

Weisz Rózsikát Győrből eljegyezte Glatter Farkas Győr-Ráró. (A győri T. B. szívélyesen gratulál.)

Vogel Jenő előlj. tagunknak Singer Lenke úrléánnyal Picstany való eljegyzéséhez legszívélyesebben gratulál: Chevro Ateresz Bachurim, Tornala.

Gestetner Imre (Anrom) Ujpest, Király-u. 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszertervezőtag. Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns druk alkalmi áron való megbízható beszerzési forrása. Kívánatra választékokat küld.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ Springer nyomda Bethlen Gábor u. 33.

אללנעטיינע יידישע צייטונג

ז'א

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg LipótSzerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42-5-90. Csekkzámla: 50.701
Égész évre: 20 pengő. Külföldre P 25.Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Hatezer zsidó tragédiája

Világpolitikai szempontból rendkívül fontos, sőt sorsdöntő mozzanat a saar-vidéki népszavazás, amelynek eredményeképp Németország visszakapja ezt a területet. Ez az európai békének, állítólag, egyik előmozdítója lesz, amennyiben a Németország és Franciaország közötti viszony megjavult, s így békésebb légkör létesítése lehetővé válik. Az európai közvélemény föllelik a hetekig tartó lidércnyomástól és van rá remény, hogy a két nagyhatalom megegyezése következtében viharmentes idők következnek Európára. De milyen szomorú, hogy az általános örömben a zsidóság nem tud résztvenni, sőt fájdalommal, megdöbbenéssel kell megállapítani, hogy évtizedek óta még ilyen csapás nem érte a zsidóság egy részét. Valóban: „sorsdöntő” volt e szavazás, mert hatezer zsidó lélek számára balsorsot jelent, mert mindezek oda vannak dobva az üldözésnek és a jogfosztásnak. Mert amilyen örömdetes volt, hogy Németország visszakapja azt a területet, amelyet tőle a fegyver és az erőszak jogán vettek el, épp olyan végzetes zsidó szempontból, hogy az ott uralkodó rendszer az eddigi félmillió zsidóhoz még kap újabb hatezret, akin kitombolhatja magát. Vértanusors az, amikor az általános örömben nem lehet résztvenni, hasonló: Jirmijóhü próféta mártírumságához, amely oly megrendítően talált kifejezésre e szavakban: „Nem tudok ülni az ujjongók társaságában, hogy örvendezzem; a Te sujtó kezéd miatt egyedül kell lakoznom, mert búskomorsággal teltetted engem”. A saar-vidéki zsidók helyzete még rémültebb, mint a németországiaké, mert ezekre hirtelen rászakadt a baj, de nem tudtak magukon segíteni; de am azok már hónapok óta rettegnek és a szavazás utáni reggel érezhették a levegőben, részben már saját bőrükön, a diadallias tömegeknek lenéző, kárörvendő, haragban és indulatokban forgo, a be-

következő szomorú napok bosszúállásában előre kéjelgő pillantásából, hogy amitől félték bekövetkezett és „jogajrti jóvája li”, — amitől rettegtek, ime eljött.

Hogy milyen volt a lelkiállapota a mostani szavazási terület zsidóságának, erről hűséges képet nyújt az a cikk, amelyet Saarbrücken város hitközségének rabbija: dr. Ruelf közölt közvetlenül a szavazás előtt. Ebben többek között azt mondja:

— Az egész Saar-területnek visszadása Hitler-Németország részére rettenetes szerencsétlensége volna a Saar-beli zsidóknak, sőt azt lehet mondani, az egyetemes zsidóságnak. A harmadik birodalom diadallitassága nem ismerne határt. Az antiszemita-propaganda új lendületet vesz az összes országokban. A Saar-beli zsidók sorsa pedig rémületes. A legtöbbje nem tud kivándorolni, mert a jómódúak nem tudják ingatlanukat eladni, hiszen most sem akad már vevő, aki zsidótól bármilyen olcsó áron venne ingatlant, hisz azt gondolja, hogy később ugyanis megfogja kapni ingyen. A vagyonatlanok pedig nem rendelkeznek kivándorláshoz szükséges eszközök felett. És ha kivándorolnak, akkor az emigránsokkal telt nyugati országokban nem adnak nekik tartózkodási engedélyt, és természetesen munkaadélyt sem. Az ott maradtoknak sorsát toll le nem írhatja. A gyűjtőanyagának, amelyet a szavazási háború felhalmozott, ki kell robbannia. És ha elmentek a megszálló csapatok, kin fogják a bosszújukat tölteni? Legelőször a zsidókon! Németország ugyan megígérte, hogy „egy évre” garantálja a fajt és a vallás tiszteletbentartását. Tizenkét hónapra! És azután mi lesz?

— Mit lehet itt csinálni. Fel kell rázni a világ lelkiismeretét. A világ civilizált nemzetekbe kell látni, hogy nem szabad a kisebbségeket egy oly rendszernek kiszolgáltatni, amely nem ismer sem igazságot, sem emberiséget, sem igaz erkölcsi világot.

mat. Az egész világnak felé kellene kiáltani a Népszövetség felé, ha az volna a szándéka, hogy egy népréteget, amelyért tizenöt éven keresztül a felelősséget vállalta, most a jogtalanság és az elnyomás rendszerének dobja oda. Mert nemcsak hatezer zsidóról van szó. Legalább kétszáz ezer ember van veszélyben. Hát a világ védtelenül hagyja ezeket az embereket? És a Népszövetség az ő ünneplésen megerősített elveit cserbenhagyja? Ennek nem szabad előfordulni. A zsidó Palesztinának is a tiltakozás szavát kell hangsúlyozni. Meg kell érteni a Tóra ama szavát: „Laj száamajd al dam réachó — ne állj vesztetg felebarátod életveszélyénél”.

Hogy a népszavazás után mi vár dr. Ruelfre, erre a bátor, igazságszerető rabbira, azt könnyen elképzelhetjük. És hogy mi vár a többi zsidókra, akik Németországhoz visszacsatolt területen élnek most, afelől sem szabad illuziókat táplálni. A helyzet megoldhatatlan. Meg kellene változni az államférfiaknak, a Népszövetségnek, a német rendszernek, hogy ne kelljen félnünk a legrosszabbtól. Nincs is más reményünk, mint a régi zsidó hit: „Nem alszik és nem szunnyadozik Izráel öre.” Egy héber krónika szerint II. Frigyes német császár egy éjjel nem tudott aludni és kinézve az ablakon látta, hogy két ember egy zsákban valami gyanúsat cipel. Másnap vérvádat koholtak a zsidók ellen és egy gyermeknek holttestét mutogatták, mint a zsidók áldozatát. Az uralkodó rögtön kivizsgáltatta a dolgot, nyomra vezette a hatóságot és akkor a fent idézett zsolnártverset úgy variálta: „Nem alszik maga és nem szunnyadoztat másokat sem, Izráel öre”. Csak imádkozhatunk: vajha Izráel öre felbresztené a népeknek lelkiismeretét, hogy belássák, hogy nem lehet embereknél ezreit a megsemmisülésbe odatolni, mert akkor felfordul az egész erkölcsi világ.

Chamiso-őszor a Tórában

Irta: **Schwartz József** rabbi (Nagyvárad)

A *Mogén Avrohom* a 131. §-ban fel-
említi a régi vallási szokást, hogy S'vat
15-én különféle gyümölcsöt fogyasztan-
ak. Ennek megindoklása abban rejlik,
hogy ez a nap gyümölcsfák újévének te-
kintendő és így ezen a napon elmon-
dott *bróchó* érdemében a gyümölcsfák
meg lesznek áldva.

Ezen indok alátámasztására a je-
lenleg nyomtatás alatt levő *Vajicsbor*
Jajséf című művemben egy igen ta-
láló számbeli célzásra utalok. A Tóra
az áldásos élet egyik megnyilatkozása-

ként, *B'chükajszáj* szakasz elején meg-
említi azt, hogy „a *mező fája adja*
gyümölcsét”. Ezen áldás héber szavai-
nak: *ועץ השרה יתן פריו* (tudvalevőleg
számbeli értéke = 1236. De ugyan-
ennyit tesz ki a *חמשה עשר כשנט*
szavak *g'matriója*, azaz számbeli ér-
téke is!

Ez mindenesetre azt mutatja: meny-
nyire igaza van a gemórenak, amidőn
megállapítja, hogy „*leke mide d'lo*
r'mizo b'ajrjász — nem létezik valami,
amire ne volna célzás a Tórában”.

A saarbrückeni főrabbi a Szentföldre menekül

Saarbrücken, jan. 14. Hitközségünk,
a Chevra Kadisa, a zsidó ifjúsági és
egyéb felekezeti szervezetek tisztelettel-
jes módon vettek búcsút dr. Ruelf lel-
kipástorunktól, aki 5½ év óta a saar-
brückeni kerület főrabbija és most ál-
landó tartózkodásra Palesztinába megy.
Egy héttel a népszavazás előtt, *Voeró*
szombatján, az I'tentisztelet keretében
a főrabbi búcsú-prédikációt tartott s
többek között mondotta:

— Mű hamézar korósi... — szo-
rongatott helyzetünkben I'tenhez fohász-
kodunk. „Vajdabér Elajkim” I'ten szigo-
ruan beszélt velünk, de csak addig, amíg
mi az ő intő szavát megérteni nem akar-
tuk. Most azonban, hogy megértettük őt;
hogy felismertük, hogy minden bennünket
érő baj nem egyéb, mint I'tennek hozzánk
intézett szózata, most már ezekkel a
szintén hetizsakaszbeli szavakkal szól
hozzánk: „Ani Hasém, én vagyok az
Örökkévaló” az Örökkévaló, aki — mint
Rasi magyarázza — „hancemon b'hav-
tochósi”, megtartja az ígéretet, aki a
sorsüldözöttek mellé áll és azoknak erőt
és kitartást kölcsönöz.

**Első forrásból kaphat
ezüst tórafelszerelést, szé-
dertálat, gyertyatartót, menó-
rát, arany, ezüst és brilliáns éksze-
reket, órákat**

Heiden Leó

ékszerésznél,

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak
Budapest, Király-utca 21. Tel.: 38-1-10.

SCHÜCK INTERNÁTUS
Budapest, VII, Kertész-u. 32.
Tökéletes ellátás, oktatás,
felére mérsékelt díjak.

Neológ chószid- hitközség Huszton (?)

Husztról legújában azt jelentik, hogy
a rabbiválasztás eredményével elége-
dően hitközségi tagoknak (tudvalevőleg
leginkább chószid-rétegbeliek), a minisz-
terium megengedte, hogy neológ, illető-
leg kongresszusi név alatt új hitközséget
alakítsanak. Ez lenne tehát a beregszászi
mellett a másodikké ruzinszkói neológ el-
nevezésű és chószid jellegű hitközség,
aminek megvalósítása igen szomorú
volna különösen most, amidőn a bereg-
szásziak azon törekednek, hogy a „neo-
lóg” névtől valamiképpen megszabaduljan-
ak. Az önálló hitközség alakítására való
engedély ellenére azonban nincs kizárva,
hogy az elégedetlenek megegyeznek a
hitközséggel s engedélyt kapnak arra,
hogy a hitközség keretén belül, miskolci
módra, külön szefard ima-egyletet alakít-
sanak. Az ellenék higgadtabb elemei ezt
a megoldást előnyben részesítik, mivel
így nem kényserülnek a neológ név vi-
selésére, s nem zúdítták maguk ellen az
egész biztosan meginduló *iszür-ök* ára-
datát.

Duschinsky főrabbi volt tanítványaihoz!

Pozsonyi időzése alkalmából a jeru-
zsálemi R. Móse Blau rabbi, a „Duschinsky
főrabbi növendékeinek szövetsége” gyü-
lésén beszámolt arról, hogy Duschinsky
főrabbi jesivája milyen fontos szerepet
tölt be a szentföldi zsidóság életében és
hogy mennyire hivatott arra, hogy a pa-
lesztinai orthodoxiát a Szentföld vallási
életében döntő faktorrá tegye. Amilyen
főlemelő volt az, amit a gaon ocaadó
Tóra tanításáról mondott és amilyen
vigasztaló és örvendetes volt az, amit a
jesiva növendékeinek buzgóságáról, mér-
hetetlen szorgalmáról és fedhetetlen val-
lássóságáról referált, oly lehangolóan szo-
morú és segítőre hívó volt az a bejelen-
tése, hogy a *jesiva legnagyobb nélkülö-
zéseikkel küzd* és a növendékek ugyszól-
ván nélkülözik a mindennapi falat kenyere-
t. *Es a szomorú hír elsősorban a mes-
ter összes tanítványaihoz szól*, kérve őket
kötelességük teljesítésére, és követelve
tőlük azt, hogy *adományaikkal siessenek
segítségére a nagy gaon páratlan heroiz-
mussal vezetett Tórántézetének*. Minden
adományt majd a főrabbi is fognyugtázní.
Mindenféle felvilágosítást nyújt: Kämpf-
ner Arnold, Bratislava, Vievčoslav-tér
26. (Ugyanoda küldendők az adomá-
nyok is.)

Az orthodoxia és a Rambam-ünnepségek

A Rambam születésének 800-ik év-
fordulójára tervezett ünnepségekkel az
egész világ zsidó sajtója foglalkozik,
pártállás szerint. A német orthodoxia
lapja az *Israelit* is foglalkozik a kér-
dással hosszabb cikkben, amely lénye-
gében véve azt fejtegeti, amit lapunk
multheti vezércikke tartalmazott.

A cikk kiindul a varsói hitközség ve-
zetőségének, mult számunkban ismer-
tetett határozatából, miszerint a hitköz-
ség nem vesz részt a Majmuni tisztele-
tére rendezett ünnepségeken. Mi ezt az-
al magyaráztuk, hogy a hitk. orth. ve-
zetősége éles harcban áll a szabadgon-
dolkozó ellenzékkel, amely kisajátította
magának az ünnepség rendezését. A
„Zsidó Távirati Iroda” (*Ita*) azonban
a tények nem ismerése folytán azzal a
nevetséges indokkal kommentálja a
hitközség távolmaradását az ünnepség-
től, hogy „a varsói hitközség elutasító
magatartást tanúsít Majmonidesszel
szemben, akinek tanai ellen a szélsősé-
ges orthodox körök még annak életé-
ben felléptek”. Erre az *Israelit* a követ-
kezőket írja:

Az *Ita* hallhatott valamit, hogy sok
száz év előtt viszály volt a Rambam
művei, különösen a „Majre” körül és
ezt most összekombinálva a varsói hit-
község határozatával, olyan hamis kon-
kluziót hoz ki, hogy „az orthodoxia
Rambam-ellenes”. *Egy ilyen tévútra
vezetés határozottan visszautasítandó*,
mert éppen a fogalmak ezen összeza-
varása a legeklatánsabb bizonyítéka an-
nak, mennyire helyesen cselekszik az
orthodoxia, ha ő 800 év óta minden év-
ben egy Rambam-évet lát és minden-
nap a Mester hangja hatása alatt van;
de az „ünnepségeken” éppen a Ram-
bam-mal szemben érzett legmélyebb tisz-
telete és hódolata folytán nem vesz
részt. Viszálykodás a Rambam körül
már 700 év óta nem létezik. És az,
hogy az ő korában voltak ellenesei, az
ő nagyságához távolról sem érnek fel.
Azzal vádolták, hogy azáltal, hogy kó-
dexében nem ismerteti az egyes tételek
forrását, tulajdonképpen fölöslegessé
akarja tenni a talmudi diskussziót és
tanulást. De mi történt? Jöttek a ma-
gyarázói és „fegyverhordozói” (*najs' é
kélou*), minden egyes tételnél pótolták
a hiányt és *szinte kényszerítik a Ram-*

*bamot tanulót, hogy a Talmud tenge-
rébe elmerüljön*. Orthodoxia Rambam
ellen? Hiszen Rambam *nélkül* — nem
is képzelhető el Tóranululó zsidóság!
Századok óta nem lehet elképzelni egy
vallástörvényi responzumot (*saalajs
ü-sz'súvajs*) a Rambamra való hivat-
kozás nélkül és nem képzelhető el egy
talmudi szűjög egy „nehéz Rambam”
nélkül.

Az orthodoxia természetesen nem
szívesen látja, hogy a mostani jubileum
alkalmából férfiak, akik számára a
Rambam legfeljebb a kultúrtörténet egy
fejezetét jelenti és akik például az ő, a

zsidó hitre vonatkozó, 13 cikkelyét ta-
gadják, kisajátítsák maguknak a nagy
Mestert, akinek tulajdonképpen nagyon
kevés közük van, mert nem élnek szent
és féltelt tanításai szerint.

*Csak egy zsidó rétegnek van joga
Rambamot ünnepelni. És ez az ortho-
dox Tóranululó zsidóság!* De ez nem
várt 800 esztendeig, hogy felfedezze
Majmunit. *Es a zsidóság napról-napra
ünnepli Majmunit, nem azzal, hogy
dicsőítő szónoklatokat tart fölőtte, ha-
nem azzal, hogy tanulmányozza műveit
és azoknak szellemében és előírása sze-
rint él...*

Ahogy New-Yorkban és Londonban látják

Január 6-án New-Yorkban ötszáz de-
legátus jelenlétében tartotta az amerikai
zsidó bizottság American Jewish Com-
mittee 28-ik konferenciáját. Az értekez-
let szencziója dr. Cyrus Adler elnöki
megnyitója volt. Ebben bejelentette, hogy
Amerika elnöke

**Roosevelt személyesen közbenjárt
abban az irányban, hogy Szovjet-
országra lehetővé tegyék a
vallási életet egyáltalában**

és a zsidóknak Palesztinába való költöz-
ködését. Az amerikai elnök ebben a te-
kintetben most levelezést folytat az
oroszországi külügyi biztossal. Úgy az
elnök, mint a titkár jelentéseiben beszá-

molta a zsidóság helyzetéről a külön-
féle országokban és így természetesen
igen sötét kép bontakozott ki.

Épp ilyen szomorú beszámolót tartott
január elején az angol zsidó egyesülés
(Anglo Jewish Association), amelyen
helyzetjelentést olvastak fel az elmúlt
évről és különös pesszimizmus jellemzi a
német zsidókról szóló részletet:

— A német zsidók helyzete nem ja-
vult, és téved, aki erre következtet csak
azért, mert a lapok elfáradtak a német
tragédiák közlésében. Lehetnek insége-
sebb zsidó közületek, de nincs egyetlen
kormány sem, mely minden vonatkozás-
ban ennyire degradálni akarná a zsidó-
ságot. Csak Németországban tanítják az
iskolásgyermekeket arra, hogy a zsidóság
inferiorisabb. Berlini tudósítás szerint a
nemzeti szocializmus meg jobban rombol,
mert tökéletesítette a technikáját. Erre
éppen a zsidók helyzetében beállott rosz-
szabodást említi fel, mely folyton foko-
zódik, ha a publicisztika nem is mutat
iránta érdeklődést. Talán nem érdeke
a német kormánynak, hogy a zsidó vállal-
kozást megbénítsa, éppen azért, mert a
zsidó kereskedőt nem lehet olyan köny-
nyen pótolni, mint a zsidó tanárt. Bizo-
nyos azonban az is, hogy nem akarnak
engedni abból a doktrínából, hogy a né-
met zsidó még akkor sem teljesjogú pol-
gár, ha bármilyen régen él is Németor-
szágban és bármennyi szolgálatot tett is
hazájának a békében és háborúban.

Palesztinába

a Purimkarneválhoz és Peszach
ünnepe alkalmából legolcsóbban,
leggyorsabban és legkényelme-
sebben

**LLOYD
TRIESTINO**

ragyogó legmodernebb oceánjáróin, a
Jeruzsálem és „Pilsna”

pompás győreahajókon (csak külső kabinok) és

Róma

33.000 tonnás transatlanti óriásgőzösön,
bűsége, izlatoz, szigorúan rituális ellátással.

A kedvezményes áru társasutazásokra
vonatkozóan részletes felvilágosítással
szolgál a társaság két budapesti irodája:
THÖKÖLY-ÚT 2. VÁCI-UTCA 4.

Ehrenthalné, Geczovits Renée
fűzőkülönlegességek
Budapest, Dohány-utca 39.

Hat. eng. villanyberende-
zési és műszaki vállalat.

Kollmann Manó
Király-u. 19. Telefonhívó: 37-1-38.
Motor szerelés és javítás.
Szombaton zárva.

Chamiso-ószori tanulság . . .

Páris, január. Svát 15-e a „fák ünnepe”. Ekkor a Szentföldön a fák rügyezni kezdenek és a föld megtermékenyítő nedvét magukba szívják.

Mint minden, a vallási hagyományon alapuló ritusnak, úgy a „fák újév”-nek is sokkal tanulságosabb és mélyrehatóbb a jelentősége, mintsem első pillanatban gondolnók!

Ismeretes a midrasnak azon elbeszélése, miszerint a világ teremtésekor a vas és acél megteremtése után — a fák megijedtek, mondván: ime itt van a mi félelmetes ellenségünk, hiszen a vasból és acélból készíthetnek majd baltát és fejszét, amellyel életünkre fognak törni és bennünket kivágni. Erre a vas és acél a következőképpen replikázott:

— A tőlünk való félelemre nincs oktok! Nem mitőlünk kell félnetek, hanem saját magatoktól! Ha ti összefogtok és oly szolidaritással viseltetek egymás iránt, hogy egyiketeket sem fogja magát nyélül a baltának és fejszének rendelkezésre bocsátani, úgy a vas és acél nem árthat nektek. . . *Rajtatok* múlik tehát, hogy a balta és fejsze életeteket ne veszélyeztesse. Egyetértés, összetartás megmenthet benneteket.

A fák újévén önkéntelenül is elmerengünk a midras ezen mélygondolatú elbeszélésén.

„Egyetértés, összetartás megmenthet benneteket. . .” Mi emberek, akik örökösen civakodunk egymással, mi zsidók, akik szüntelenül egymás hibáit keressük, mi orthodox zsidók, akik a szent hagyomány őrei vagyunk: *szíveleljük meg ezt a midrast,*

ne engedjük továbbra is a széthúzást sorainkba!

Csakis ebben az esetben lehet reményünk, hogy ezekben a súlyos időkben is biztosítsuk: mind anyagi, mind erkölcsi fennmaradásunkat!

Legművészebb

parókát

már 40 év óta

P E S S L

udvari hölgyfodrász és kozmetikai intézet hajmunka műhelye készít. Budapest, IV., Váci-utca 19. szám.

A távolból szemlélőt, valóságos irtó-zattal fogja el a magyarországi és utódállamokbeli, sok — zsidó machlajkókról beszámoló közlemény olvasása. Ily nehéz időben, midőn minden oldalról támadnak bennünket, az ember teljesen értelmetlenül áll, az egyik-másik orth. hitközség kebelében uralkodó anomáliákkal szemben.

Amiképpen a fák, úgy mi is magunk adjuk a nyelet a balsorsunk fejszéjéhez,

mert a sátán és az ő hada csak a machlajkókból táplálkozik és merít erőt ellenünk. Ameddig a zsidóság nem tart össze és nem dolgozik egyesült erővel, addig a vallás felvirágoztatásáról nem is gondoskodhatik kellően.

A nagyemlékü híres szatmári fő-

rabbi: R. Jüdo Grünwald z. c. l., akinek e sorok írója hú tanítványa volt, igen szellemesen azt szokta mondani: „ü-k'hoz hajlid esz am-rom” a gyülekezés, azaz az összetartás magas népet szül. Azaz az összetartás az szüli meg a zsidóság nemes voltát és fenkölt karakterét, hogy *am rom*, egy fenkölt néppé váljék.

Úgy a magam, mint számos földim nevében esedezem, honosítsák meg a békét a hitközségekben, még áldozatok árán is és küszöböljék ki a machlajkókat. A szeretet és béke révén oly életbiztosítást köthettek ti testvéreim a Mindenhatóval, hogy „kol k'li jüczor olajich laj jüczloch” — semminemű kár vagy baj titeket nem érhet és hazám zsidósága egy *ész chájim*, a gyümölcs-hozó élet fája lesz. Stern Lipót (Nyíregyházáról)

Két katolikus teológiai tanár

Brüsszelben katolikus lelkészek, magas tisztviselők és tisztek előtt előadást tartott a löweni egyetem teológiai szakosztályának tanára: Pierre Charles, a jezsuita rend tagja. Előadásának tárgya volt „Ción Véneinek Jegyzőkönyve”, amellyel az antiszemita izgatás az egész világon operál és úgy akarja feltüntetni a dolgot, mintha a zsidóság akkor (a cionista kongresszus első évében 1897-ben) elhatározta volna a világruralom megszerzését. A professzor részletesen megállapította, hogyan keletkezett ez a csúf hamisítvány és a papsághoz felszólítást intézett, hogy álljanak szembe a gyűlölet hullámaival, amely az igazi indító oka ennek (amint ő mondotta) az alávaló hamisításnak.

A brüsszeli jezsuitával ellentétben áll dr. Severin Grill, osztrák katolikus teológiai tanár, aki értekezést írt a „Der Talmud und Schulchan Aruch” címen, amelyben a régi hamisított talmud idézetekkel operáló antiszemita művekből

azt akarja bizonyítani, hogy a Talmudban keresztényellenes intézkedések és kijelentések foglaltatnak. A mostani bécsi viszonyok mellett egy ilyen értekezés rendkívül veszélyes, mert a demagógia könnyen kihasználhatja és izgathat a zsidóság polgári jogai ellen, valamint politikai és gazdasági elnyomás mellett. A bécsi zsidóság egyesülete „Union Österreichischer Juden” igen helyesen cselekedett tehát, hogy kiadta és mindenütt terjeszti dr. Murrelstein rabbi elleniratát (Einige Fragen, stb.), amelyben szerző rámutat arra, hogy Grill professzor teljesen megbízhatatlan forrásokból merített igen kevés szakértelemmel, de annál több rosszakarattal. A szépen megírt könyvecske elé bevezetést írt Feuchtwang bécsi főrabbi, amelyben azonosítja magát dr. Murrelstein fejtegetéseivel.

Egy Hitler nevű zsidó megváltoztatta nevét

New Yorkból jelentik: A lapok humoros cikkeiben számolnak be arról a derüs epizódról, ami az egyik newyorki városi hivatalban játszódott le. New Yorkban él egy zsidó, aki Hitlernek hívják. A zsidó Hitler már egészen kétségbeesett, hogy a huszadik század legnagyobb szörnyetei az ő nevéhez fűződnek. A társaságokban állandóan a viccelődések céltáblája volt, úgyannyira, hogy kénytelen volt becsületes nevét, amelyhez még egyetlen gyilkosság sem fűződött a még becsületesebb hangzású „Hiltén”-re megváltoztatni. Hitler a városi hivatalban is azzal indokolta lépését, hogy nem hagyják élni ezzel a névvel. . .

Beszélgetés Hevesi Simonnal audienciáiról, a pápánál és Mussolini-nél

A napilapok részletesen beszámoltak arról, hogy dr. Hevesi Simon, a pesti izr. hitközség vezető főrabbija Rómában a pápánál és Mussolini miniszterelnök-nél kihallgatáson volt. Mi is felkerestük a főrabbi urat, hogy az audienciákon szóba került zsidó vallási vonatkozásokról beszámolhassunk.

Rendkívül szívélyesen fogadott bennünket. Lebilincselően kedves és közvetlen módon megemlítette, lapunk alapítójával a dicső emlékü Grossberg Lipóttal z. l. való régi jó ismeretségét. Emlékszik arra is, hogy a megboldogult a fiát, e sorok íróját, böcher korában, valahányszor hazajött a jesivából, *examine elvítte az ő apósához: Rabbi Szimchó Bródyhoz z. c. l.*, aki tudvalevőleg az orth. Sasz-chevrának éleselméjűség (charifjusz), s nagy tárgyi tudás (b'küusz) tekintetében egyik dísz volt.

Miután megjegyeztem, hogy az abbáziai üdülése, amelynek tulajdonképpen befejezése volt a római út, igen jó hatással volt a főrabbi úrra, áttértünk a római kihallgatásokra, amelyekről többek között azt mondotta:

A pápánál

— Először XI. Pius pápa fogadott magánkihallgatáson január 7-én. Luttor kanonjogi tanácsosnál jelentkeztem, s hangsúlyoztam, hogy nem holmi kíváncsiságból óhajtok a katolikus egyház feje elé járulni, hanem ezzel a hódolatomat akarom kifejezni annak a felekezetnek, amelyet mi is tisztelünk. „Külön kihallgatást” pedig azért kérek, mert vallásom tiltja, az általános kihallgatásokon szokásos térdre borulást.

— Először a trónterembe vezettek, majd rövidesen fogadott a pápa, hosszú fehér talárban, fején fehér selyemsapka volt. Előadtam, hogy elébe járulok, mint az általunk is tisztelt egyház feje elé, aki védője a békének és a hit eszméjének. Engedje meg — mondtam —, hogy a vallásom előírta benedíktó elmondhasam: „Áldott legyen az Örökkévaló, aki teremtményét, az embert, a bölcseség s méltóság osztályosává tette”.

— A pápa azután nagy figyelemmel hallgatta fejtegetéseimet, majd elmondta, hogy Alessandro Fano milánói főrabbival igen jó viszonyban van. Végül a zsidóságnak szóló jókívánásait és nagyrabcsülsését tolmácsolta előttem, azután kegyesen elbocsájtott.

— Ezzel kapcsolatban megemlítem, hogy érdeklődtem Luttor kanonjogi tanácsosnál, vajon a makkabeusi szentek sírját a Szent Péter templomában őrzik-e? A katolikus egyház tudvalevőleg szentnek mondja a makkabeusokat, de ezalatt nem Matiszjóhü öt hős fiát kell értenünk, hanem a Makkabeusok könyvében megemlélt mártír-anya fiait. Ennek a történelemben példátlanul álló mártír-anyának ugyanis annak idején mind a hét fia vértanuhalt szenvedett, mert nem akart Antióchus parancsára térdet hajtani a bálványok előtt. Ezt a történetet a Midras Écho is elmondja a chorbannal kapcsolatban és ott az anya — Mirjam bász Tanchüm — a legkisebb fiával azt üzeni Avrohom Ovininek, hogy míg az ósátya csak egy fiút áldozott, addig ő, a szegény anya hetet. . .

— Érdeklődvén a dolog után, megtudtam, hogy a hét mártírtestvért előbb Szíriában, Antióchiában hantolták el, majd Konstantinápolyba vitték hantjukat, ahonnan 551-ben I. Pelagius pápa Rómába vitette földi maradványaikat és a kisebb Szt. Péter templomban helyeztette örök nyugalomra. Érdekes, hogy erről a római zsidók mit sem tudnak. A Szt. Péter templomban egyébként megmutattak nekem egy rézoszlopot, amelyet, mint az első jeruzsálemi Szentély maradványát, ereklyeként őriznek.*

Mussolini-nél

— Két nappal később fogadott Mussolini. Az olasz miniszterelnök fogadóterme a Palazzo Venezia-ban van. A terem talán akkora, mint a Dohány-templom. A Duce egyik titkára azonnal Mussolinihez vezetett. A hatalmas terem egyik sarkában íróasztalánál ült, s belépésemkor kedvesen intett felém.

— Eljöttem a miniszterelnökhöz — mondtam — mint a világpolitika egyik legfontosabb tényezőjéhez. Úgy érzem most magam, mikor excellenciáddal szemben ülök, hogy azzal az emberrel beszélek, aki a régi Rómát feltámasztotta és az új Itáliát megteremtette, azzal az emberrel beszélek, aki nemcsak országának, de az egész világnak jövevénye és jóakarója. Nagy figyelemmel hallgatta, amidőn a háború utáni hangulatra ráolvastam

* Erről az „amücl han'chajesz”-ről a „Széder Hadajrajsz” is említést tesz a „Masz'ajsz Binjomin” nevében és azt írja róla, hogy Tisó B'óv napján az oszlopból könnyek fakadnak, mintha vizet öntenének rája. — Szerk.

Jesájó próféta (XXX. 28.) szavalt: „v're-szen masz'eh al l'chójé amim — tévütra rángató zabla a nemzetek arculatán. . .” Mint hazám hú fia, hódolatteljesen fejtetem ki előtte, mennyire bizik Magyarország Mussolini barátságában, amire ő azt felelte, hogy ő ugyanazzal a baráti jóakarattal tekint Magyarország felé, mint ezelőtt.

— Vallási kérdésekre áttérve megemlítettem az „odio di radza”, a fajgyűlölet kitérését, amelynek következtében a 200 éves emberi jogegyenlőség és felekezeti türelem veszélyben van. Mussolini figyelmesen hallgatott, aztán csak ennyit mondott érdeklődve:

— Germania?

— Nemcsak Németországra céloztam, feleltem erre. Ez a fajgyűlölet egy veszedelmes kör, ami az egész világot megmetyeljezi és végeredményben a katolikusokat is sújtja. Felkérem Kegyelmességedet, hogy nagy államiériúi súlyánál fogva igyekezzék gátat vetni ezen anomáliának.

Mussolini azt válaszolta:

— Teljesen igaza van. Eddig is harcoltam ilyen jelenségek ellen, s amennyire tölem telik, a jövőben is törekedni fogok ilyenféle, minden kultúrállamot megszegyenítő mozgalom kiküszöbölésére.

— Amikor azután az audiencia befejeztével az óriási termen végig kísért, megkérdezte tőlem, voltam-e már Rómában, mire azt mondtam, hogy bizony amennyire meg kellett öregednem, eny az örök várost megláttam.

— Hogy-hogy, hát hány éves? — kérdezte, szinte meglepetten.

— Hatvanhét — feleltem alázatosan.

— Nem látszik meg Főtisztelendőségden. . .

— Végül elmondottam, hogy a mai korról egy hébernyelvű tanulmányt írok s megkértem, hogy engedje meg azt, hogy mai beszélgetésünket új könyvben megírassam. Ő megköszönte és mikor az ajtóhoz értünk, búcsúzóul ennyit mondott: Ha megint Rómába jön, látogasson meg főtisztelendő uram, szívesen látom.

Dr. Hevesi főrabbi egyébiránt Rómában számos felekezeti és közéleti kiválósággal érintkezett. Római útjáról, az olasz zsidóságról külön tanulmányt ad ki, amely elé a zsidóság méltán nagy vára-kozással tekinthet.

G—g. J.

A bócher titka

Regény a XVII. századból.

9.

A megszállott gróf Thurn körülbelül 50 év körüli ember volt, igen élénk és határozott pillantású férfiú. Ő volt kezdeményezője a császár elleni lázadásnak. Az ő kezdeményezésére történt, hogy 1618 május 23-án a két császári helytartót *Slawatát* és *Martinitet* kidobták a várkastély ablakából és ezzel megkezdődött a háború, amely harminc éven át feldúlta Középeurópa békéjét. A harc kitörése elején Mannsfeld tábornaggal együtt vezette a cseh csapatokat, de miután Frigyes elfoglalta a trónt, akkor Anhalt hercege és Hohenlohe gróf kezébe lett téve a parancsnokság, a cseh nemesség nagy bosszankodására.

A megszállásra gróf Thurn nem akart mindjárt válszolni, majd tévovázva azt mondta:

— Tudja, hogy mindig szívesen harcoltam hazámért, talán még egyszer elérkezik az idő, amidőn a mi ügyünkért síkra szállok... de egyelőre...

Majd határozottabb hangon, így folytatta:

— Nehéz az ügy, szívesen harcolok Csehországért, de amíg a főparancsnokság Anhalt hercegnél van, nem működöm közre. Tudjátok meg, hogy rosszul vezetik a háborút, amikor a multkor én azt ajánlottam, hogy a fáradt császáriakat most meg kell rohanni, tervemhez csatlakozott Hohenlohe gróf is, ha ezt tesszük, akkor talán győztünk volna, de azután közbelépett az ostoba Anhalt és kezdődött a hosszú habozás, aminek az eredménye volt a Rakonitz melletti ütközet, amely a bizonytalanságot csak megnövelte.

Miközben beszélgettek, belép egy magas úr (a mi bócherunk), kinek láttára mindannyian kiegyenesedtek, Bubna elébe ugrott és vitte a társaságba, azt mondta, Thurnnak:

— Itt bemutatom Bitter tábornok urat.

— Oh, ismerem a tábornok urat — felelt Thurn — a barátomnak barátja az én barátom is, már pedig tábornok úr Mannsfeldnek a jobbkeze.

Bemutatkozás után csend állott be és amikor az újonnan érkezett megkérdezték jövelele célja felől, azt mondta:

— Megmondom őszintén, Mannsfeld tábornagy úr megbízásából jöttem Prágába, hogy megsürgessem a hat hónap óta kimaradt zsoldot és emlékeztessem a királyt a megígért támogatásra. Ezt a királynak közvetlenül akarom elmondani, mert az anhalti herceghez nem tudok bejutni soha.

Alig mondta ezt a tábornok, hirtelen kinyitkák az előszoba ajtószármnyai, és belépett Anhalt herceg, összes királyi csapatok fővezére. Az összes jelenlevők, Thurn kivételével, mélyen meghajoltak, a herceg hanyagul bólintgatott a fejével és szokás szerint, jelentkezés nélkül akart belépni a király szobájába. Bitter generális azonban elébe ment és azt mondta:

— Főméltóságú uram, Mannsfeld gróf ismét felszólított engem...

— Mannsfeld gróf? — kérdi ajkbiggyesztve. — Miért nem fordult közvetlen hozzám? Minek van szükség közbenjárókra? Különbön is Ön nem választotta jól meg a helyet előterjesztésére, itt a király előszobája van és én audienciára sietek.

Így szólt és anélkül, hogy megvárta volna a választ, belement a király fogadószobájába. A tábornok sápadt lett, majd homlokán megjelent a bíbor vörös anyajegy. A barátai egészen le voltak sújtva és Thurn meg is jegyezte:

— Ez a tehetetlen herceg minden bejelentés nélkül lép a király elé és minket vártnak.

Alig hangzottak el ezen szavak és a királyi fogadószoba

ajtaja kinyitott. Az udvarmester, úglátszik meghallván Thurn kitörését, odament hozzá és megkérdezte:

— Az uraságok királyi kihallgatásra várnak?

Amikor megtudta a tényállást, meghajtotta magát és kijelentette, hogy rögtön emlékeztetése idézi a királynak, hogy várakoznak az előszobában. Egynehány perc mulva azonban visszajött kétségbeesetten és azt mondta:

— Ófelsége nagyon kéri a nemes urakat, hogy ma kímélik meg államügyektől, mert ma van első évfordulója annak, hogy bevonult Prágába és ebből az alkalomból nagy bankett lesz a spanyol teremben, amelyhez Ófelsége meghívja az urakat.

— Bankettre? — felelt Thurn és erei kidagadtak homlokán. — Sajnálom, de nem fogadhatom el a magas meghívást, nem vagyok abban a hangulatban, hogy banketkezek, amikor itt kapunk előtt az ellenség, amely feltartóztatlanul nyomul előre.

Ezzel fogta köpenyegét és távozni készült, amire az egyik ottlevő tiszt odalépett hozzá, megfogta a karjánál és azt mondta neki:

— Kegyelmes uram, az égre kérem, gondolja meg: Frigyes mégis a mi urunk és királyunk, rossz néven veszi, majd az elutasítást!

— Fiatal barátom, nem akarom az ünnepséget látni, nem akarom látni, hogy Anhalt a király mellett dárídózik, a hadseregünk pedig céltalanul feláldozza magát, az itteni ital mérég, az étel pedig csömör számomra.

Thurn távozott, míg az ottmaradt tisztet bevezette az udvarmester a bankett-terembe. A tágas, magas, széles csarnok ezernyi viaszkyertyával tündériesen volt megvilágítva, és a gazdag fényár ezerszeresen visszaverődött a magas tükrökben. Nagy vígság járta, senki sem gondolt a hadieseményekre. Senkisémet sejtette, hogy nyolc nap mulva itt minden a multé lesz.

A terem felső részén volt a trónemelvény, ahol bíborvörös arannyal átszőtt karosszékekben foglalt helyet Frigyes király és neje. Gyönyörű pár volt. A 24 éves Frigyes egész lénye puhaságot áruolt el. Sötétkék, bársony ruházata, gazdagon aranyozva, a fehér csipkével díszített széles újjak, a nagy csipkegallér: csak kiemelték megjelenése nőiességét. A királynő, valamivel kisebb volt. Tökéletes szépségben ragyogott. Mindketten fényes atlasz-cipőt viseltek, lábaik piros párnákon pihentek. Vidáman néztek körül. A karzaton volt elhelyezve a zenekar, amely az udvarmester intésére egy trombitaindulóval az ünnepélyt megnyitotta.

A három tiszt a hétköznapi uniformisokban erősen felűnt a társaság csillogó eleganciája közepette.

Bitter generális nem tartotta illőnek, hogy prágai küldetésének okáról a király előtt most említést tegyen, de csakhamar kínálkozott az alkalom erre is. A multság folyamán ugyanis felállt a király és királynő, hogy cerclét tartsanak és megszólítsák a jelenlevőket. A vendégek két hosszú sorban helyezkedtek el. A férfiakat a király, a nőket a királynő szólította meg, s aki mellett megállottak, mélyen meghajolt. A királyt egy lépésnyire a főparancsnok, Anhalt herceg követte. Amikor Bitter generális felé közeledtek, Anhalt valamit sutogott a királynak, aki így szólította meg Bittert:

— Tábornok úr, Ön ugyebár a Mannsfeld hadtestből való. Örülök, hogy itt látom, de csodálom, hogy olyan soká nélkülözhető a tábornok.

A megszállott szomszédságában álló Bubna beleharapott az ajkaiba. Bitter azonban félelem nélkül azt felelte:

— Mivel Felsőged érdeklődik ittlétem iránt, alázatosan kérem, hogy a tábornagyúrú kérelmét, amelyet már Felsőgednek rég el kellett volna intéznie, elvégre intézze is már el.

(Folyt. köv.)

A lengyel zsidóság szomorú helyzete

Az amerikai államoknak lengyel zsidó szervezetei New-Yorkban tartották most konferenciájukat, amelyből kifolyólag felhívást intéztek a lengyel kormányhoz, hogy könnyítse meg a lengyel zsidók gazdasági helyzetét és fogantósítsa a zsidóság végtelen nyomorának enyhítését szolgáló szükséges intézkedéseket. Követelik továbbá, hogy a zsidó polgár az államnál kaphasson foglalkoztatást és a közmunkákból is elnyerhessék a zsidók az őket megillető részt. Elhatározták azután, hogy mindentűt segélybizottságot alakítsanak a szegény, éhező lengyel zsidók részére.

Varsóban a „Benj Berisz” zsidó páholy házában tanácskozás folyt, amelyen megjelent több zsidó vezérférfi, képviselő, szenátor és a következő határozatot hozták: A lengyel zsidóság rettenetes gazdasági helyzetben van és fizikai pusztulás fenyegeti. A mult évnél nagyobb mértékben rászorult külföldi segélyakcióra, amely ösztönzésül fog szolgálni a belső erőknél a megszervezésére.

Az értekezlet felhívja a külföldi zsidóság figyelmét, hogy 3½ millió szegényről van szó.

Régi lüachokról

Luis Lamm, az ismert német zsidó könyvkereskedő, aki Amsterdamba menekült, közli, hogy gyűjteményében van egy egész lüach-sorozat, amelynek a legrégebb példánya 1573-ból való és Frankfurtban jelent meg. De már 1527-ben egy házeli keresztény tudós, Münster, egy latinnyelvű zsidó naptárt adott ki ilyen címen: „*Kalendarium hebraicum*”. Olaszországban a XVII. században a zsidók kéziratoss lüachokat terjesztettek. (Most is úgy van Szovjetországban, ahol nem engedik meg vallási vonatkozású könyvek nyomtatását.) Már a XVI. századtól kezdve táblázati formában nyomják ki a zsidó naptárt. Altonában 1756-ban egy lüachot kinyomattak, amelynek nyomdászát feljelentették keresztény káromlás miatt, mert a keresztény ünnepek neveit nem szedte ki elég pontosan. Legelőször elkobozták a naptárt, s azután a törvényszék szakértőként az akkor igen híres orientalista, Tichsen professzorhoz fordult, aki alapos véleményében megállapította, hogy szó sem lehet ilyen vádról, amire azután felszabadították — a négy év előtt megjelent lüachokat. Érdeemes megemlíteni, hogy a XVIII. században Berlinben senkinek

A szomorú képet kiegészíti az a beszéd, amellyel a lengyel szemjé költségvetési bizottságának legutóbbi ülésén Rothenstreich zsidó képviselő tárta fel a lengyel zsidóság kétségbeesítő helyzetét:

— A lengyel zsidóságot érintette leg súlyosabban a gazdasági krízis A statisztikák szerint a kisvárosok zsidó lakosságának 60 százaléka támogatásra szorul. A varsói hitközség a támogatásra szoruló tagjainak ünnepi-segély címén nem tudott csak fejenként 17 zlotyot nyújtani. A zsidó jótékonyági egyesületek nem kapnak semmiféle segélyt a kormánytól. A zsidó munkások 45 százaléka munkanélküli. Ezek legnagyobb része nem kap szociális segélyt az államtól. A gemilusz cheszed-pénztárak, amelyek 140.000 zsidó családnak nyújtanak kamatmentes kölcsönt, a kormánytól alig kapnak valamelyes támogatást. A zsidó tömegek a legnagyobb nyomorban élnek. A kormánynak kötelessége, hogy a zsidó tömegek sorsán enyhítsen és megoldást találjon segélyezésükre.

sem volt szabad ilyen lüachokat nyomtatni, csak a királyi tudományos akadémiának, — természetesen ehhez a jogához nem a zsidóság iránti szeretetből ragaszkodott, hanem mert pénzt jelentett számára.

Zsidó humor

Egy hitsorsos így imádkozott az Urhoz:

— Istenem, adj nekem 100.000 pengőt és én fogadom, hogy ebből 50.000 pengőt szegények között osztok szét. De ha nem hiszel nekem, Isten, adj nekem csak 50.000-et és a másik 50.000-et add magad a szegényeknek...

Egy szegény embernek egy bankár szép hozományt ígért leánya kiházásáért. A leány azonban meghalt. A snorner elmegegy a bankárhoz és kéri a hozományt.

— De hiszen az Ön leánya meghalt? — mond'n a bankár.

— Mit? — és hogy jön Ön ahhoz, hogy hasznát húzzon az én leányom halálából?

Egy zsidó Németországban a vonaton uniformisos emberrel kerül össze, ennek a karján egy szalag van és a szalagon három betű: SSB. Barátunk egy ideig

PALESTINE SHIPPING Co. Ltd. Haifa

A Palesztinai Hajózási Társaság március 13-tól kezdve kéthetenként rendszeres hajójaratot tart fenn **Triest-Haifa** között. A 10.000 tonnás „TEL-AVIV” nevű gőzösn csakis egy egységes, I. osztálynak megfelelő osztály van. A teljesen új kettő- és négy személyes kabinjai a legmodernebb kényelemmel, hideg és melegvíz szolgáltatással, szellőztető készülékekkel, stb. vannak felszerelve. Gyönyörű séta- és sportfedelzetek és társashelyiségek. Legelőrangú élelmezés **Kivánágra szigorúan rituális ellátás.** Felvilágosít ad és részletes leírásokkal készséggel szolgál a

Palestine Shipping Co. Ltd.

európai vezérigynöksége:
V., Vigadó-utca 5. sz.
Telefon: 81-6-96, 84-2-96.

fészkelődik a helyén, aztán nagyfélnken megkérdi:

— Sagen Sie mir bitte, was bedeuten diese Buchstaben?

— Diese Buchstaben? SSB, Sie sind Blöd.

Mire barátunk töpreng egy kicsit, aztán így szól:

— Ich kann aber nur jiddisch, von rechts nach links, lesen und so heisst es: blöd sind Sie...

Egy telavivi autóbusszon elájul egy chaluç Kis riadalom, egy munkászubonyos, malteres ember odaugrik:

— En orvos vagyok, ma'd megnézem. Szemüveges, magas úr emelkedik fele az ülésről.

— Bocsánat, de kérem, én gyakorló orvos vagyok...

A sofför megállítja az autóbusszt.

— A kollegák ne vegyék rossz néven, mondja — a beteg az én autóbusszomon lett rosszul, hát én is fogom kezelni. Tudni illik én is orvos vagyok...

E pillanatban magához tér a beteg, hallgatja maga körül a veszekedést és megszólal:

— Ó ne tessék fáradni, csak egy kis kimerültség... Én ugyanis szintén orvos vagyok...

Egy ajrachot rajtacsíptek, amint ezüst kanalat lopott, mire a következőképp meintegetőzött:

— Evés közben nagyon megtetszett a kanál, ha nem vittem volna el, megszegtem volna a tizedik parancsolatot, hogy „ne kívánd meg azt, ami felebarátodé” (laj száchma'd). Hát gondoltam, inkább megszegem a nyolcadik parancsolatot, hogy „ne lopj” (laj szignajv) és akkor legalább enyém lesz a kanál...

A „Zsidó Ujság” társasutazása a Szentföldre

Mindnyájunk szívében régen élő vágy, hogy a Szentföldet meglátogathassuk és elrebegjük Erec Jiszróél földjén a *shehejóniut*. Már több alkalommal fordultak szerkesztőségünkhöz, hogy tegye meg a megfelelő intézkedéseket, hogy orthodox mentalitású társascsoporthoz legyen alkalmuk a magyar orthodoxia tagjainak Erec Jiszróélt meglátogatni. Eddig azonban ezen kívánságok csak elvéve hangzottak el, de most számos komoly és vezető helyről érkeztek be hozzánk ily irányú felhívások, melyeknek legnagyobb készséggel és szeretettel fogunk eleget tenni.

Szerkesztőségünk az előkészítő lépéseket már megtette, lefolytatta az összes szükséges tárgyalásokat, elannyira, hogy az útra vonatkozó összes kalkulációkat is módunkban áll a legpontosabban közölni. Különös súlyt helyeztünk az időpont megválasztásánál arra, hogy a látogatóknak módjában álljon Purimot Erec Jiszróélban tölteni. Az útterv szerint az utasainknak valódi purimi vígságot fog jelenteni a tel-avivi purimspiel megtekintése és a rákövetkező napon pedig a *jerusolajimi Purim* (Jeruzsálemben ugyanis a Purim: Ador 15-én tartatik) fog alkalmat adni arra az áhítatra, amit a szentföldi atmoszféra az orthodox meggyőződésű zsidókból kívált.

A következőkben egyelőre csak a vasút- és hajóutazás árait közöljük és a kívánságoknak megfelelően fogjuk a tartózkodást Erec Jiszróélban megszervezni. Annál is inkább előnyös az úttervünk, mivel a Purimra való odaérkezés egybekapcsolódik egy tengeri úttal, melynek kényelmét és kellemességét a *Lloyd Triestino PILSNA* nevű óceánjárója biztosítja. Ez a hajó a társaság közlése szerint: távolkeleti

járatokra beállított *luxusgőzös*, mely eddig csak első és második osztályt vitt. Most a palesztinai járatra beállítva, a második osztályból alakították a turista osztályt, redukált harmadosztályú árákkal. A kaszrüsz a tel-avivi rabbinátus hasgochoja alatt áll. (Ezen hajóval utazott Reich Ármin oszlányi főrabbi úr is.) *A kaszrüsz-ügyre egyébiránt még visszatérünk.* Az utazás részvételi díja:

Turista osztályon, III. o. gyorsvonattal P 420.— Első osztályon, II. o. gyorsvonattal P 1000.—

A részvételi díjban bennfoglaltatik az utazás gyorsvonaton Budapesttől Triestig, előre lefoglalt helyekkel; utazás és ellátás a hajón Triesttől Jaffáig, vagy Haifáig és vissza Haifától Triestig. Egyéb költségek, mint pl. vízumdíjak, palesztinai kiszállási illetékek, poggyász, stb. külön és egyenként fizetendők. Az utazásra legkésőbb február 15-ig lehet jelentkezni. A jelentkezést csak akkor fogadjhatjuk el, ha azzal egyidejűleg az utas 150 pengő előleget is befizet. Utlevél- (Palesztinára való kiterjesztés) és vízumügyekben érdeklődésre mindenkinek pontosan levélben adunk felvilágosítást. A vízumhoz az angol konzulátus 1000 pengő készpénz letétbe helyezését követeli. Rendszerint csak oly útlevelekre ad az angol konzulátus vízumot, melyek a kérelmezés napjától számítva egy évvel később járnak le. Szükséges tehát az esetlegesen még néhány hónapig érvényes útleveleket is meghosszabbíttatni.

Azon utasok, akik turista-osztályon kétágyas külső kabint kívánnak, azoknak mielőbb kell jelentkezniök, mivel ezen járatra a Purimra való tekintettel a hajóstársaság jelentése szerint a világ minden részéről érkeznek jelentkezések.

Az összes ezen tárgyra vonatkozó levelezésnél kérjük a borítékra megjelölni, hogy „Erec Jiszróél utazás”, hogy az ügy sürgősségét tekintve soron kívüli elintézészt biztosíthassunk.

Utiterv: Indulás Budapest déli pályaudvar március 12-én este 8 órakor, érkezés Triestbe 13-án reggel 9.20. ind. Triest aznap 12.30. érk. 14-én délben Brindisi, 17-én d. u. Cyprus, 18-án d. u. Haifa. Vissza: egyheti palesztinai tartózkodás után, de legkésőbb 60 napon belül. Gazdag palesztinai programról gondoskodva van.

Derech J'hajsüá

Szép kiállítású és érdekes tartalmú széfer jelent meg ezen a címen. Szerzője Löwinger F. Sándor (J'hajsüá J'hüdó) váci gabonakereskedő, ebben a könyvében kiadta a Tórára, egyes agadákra és talmudi helyekre vonatkozó megjegyzéseit. Eredeti magyarázatokat igyekszik adni. Így például az ultraviolet sugárak tanával akarja megmagyarázni, Najach történetével kapcsolatban a szírvárvány színeinek láthatóvá levését az özönvíz után. Az ismert talmudi tételt: „Kof'aj v'ochal maczó — ha valakit kényszerítettek (a perzsák) és evett maczót” úgy értelmezi, hogy szó van arról, hogy a „perzsa” mágusok szuggeszcióval „rábírták” a maczó-fogyasztásra. És ezt a nézetét bizonyítva találja abban, hogy a kényszer jelölésére ebből az alkalomból különös (kof'aj) és nem a szokásos „on-szaj” kifejezés fordul elő. Figyelemre méltónak találjuk a következő megjegyzését: Aharajm fiainak a Szentélyben történt halála alkalmából unokatestvéreik „közlekedtek (vajjkr'vü) és kivitték a Szentélyből őket”. A Targum Jajnoszon azt mondja, közlekedtek hozzájuk és „eltemették” őket. Az eltemetésről nem szól a bibliai szöveg. Szerző szerint azonban a szövegben használt ויקרנו szó, nemcsak közlekedésre mutat, hanem betűáttétellel (ויקרנו) temetésre is céloz.

Löwinger úr kegyelettel emlékszik meg mestereiről: az elhunyt Silberstein Józsuva váci főrabbról, Jungreis szallai főrabbról, a Sévet Szajfer pozsonyi főrabbról és azt is kiemeli halálával, hogy állandóan tanul R. Dóvid Katzburg ismert váci tudós irányítása mellett. A könyvecskéhez mellékelve van egy térkép Izrael fiainak pusztai vándorlásáról, a Masz'é hetiszakasz magyarázására; ugyancsak egy szentföldi felvétel, szerzőnek néhány év előtti palesztinai útja alkalmából. (A mű a szerzőnél ingyen kapható.)

Gróf és a kabala...

Prága közelében egy hatalmas és gazdag gróf élt, aki visszavonultságában minden idejét az asztrológiának és alchiániának szentelte. A nagy Rabbi Löw mély elméjétől elbűvölve, többször meghívta őt kastélyába, és a rabbi szívesen jársalgott a gróffal, aki titkos tudományokban rendkívül járatos volt. Egyszer, már több órá a vitatkoztak tudományokról és a rabbi visszakészülődött Prágába, így szölt a gróf:

— Halld rabbi, magyarássz meg nekem egyet: hogyan csinálod, hogy négyszáz tanítványt, akik nálad gyülekeznek, el tudsz helyezni lakásodon, holott, miként tudom, kicsiny házacskában csak két kis szobácska van?

— Gróf, — válaszolta a rabbi, — akkor is el tudnám helyezni őket, ha kétszer annyian lennének, sőt akkor is, ha háromszor annyian...

— Aligha hiszem!

Ha meg akarsz győződni szavaim igazságáról, — folytatta a rabbi, — akkor engedelmel kérek rá, hogy bármilyen számú tanítvánnyal és szolgálóval tanítványaimmal ebéden láthassalak... Csak arra kérlek, előre jelöld meg azt a napot, amelyen látogatásoddal megtisztelsz...

A gróf elfogadta a meghívást, megjelölte a napot s a rabbi visszatért Prágába...

Elérkezett a kijelölt nap.

A rabbi egyszerű háza előtt kiszállottak a kocsiukból a füstöl és időtől fekete falak nem túlságosan hívogatóan hatottak a grófra. Belépett, — nem akart hinni a szemének... Amilyen szerény volt az épület kívül, oly csodálatos volt ott benn.

Beléptek a nappali szobába, onnan a szobák egész sora nyílt. Amit az akkori művészet alkotni tudott, minden ott volt, izléses összerendezéssel.

Elérkezett az étkezés ideje. Az ebédlő két ajtószárnya feltárult, hosszu asztalok állottak sorban, a legpompásabb edényekkel, aranyserlegekkel és magas ezüsttálakban illatoztak az ételek... A gróf intett az egyik komornyikjának. A már tudta, hogy titokban el kell rejtenie magánál egy aranyserleget. Az étkezés után a vendégek dícséretei közben felállottak és megelégedetten hagyták el a nagy rabbi lakását.

Rövid idővel a látogatás után a gróf különös híradást kapott: a körülbelül kétszáz mérföldnyire levő kastélya egy napon minden értékes kincsével eltűnt, a másik napon azonban ismét a helyén állott, a drágaságok közül szerencsére semmi sem hiányzott, csupán egy aranyserleg. A grófnak akkor eszébe jutott a lakoma és a parancs, melyet komornyik-

jának adott. Nem sokáig gondolkodott, gyorsan üzent a rabbiért, aki nemsokára meg is érkezett.

— Halld rabbi, — szólt a gróf, — most már tudom, bármennyire is tagadtad, hogy értesz a kabalához. Ezuttal hiába igyekszel majd meggyőzni arról, hogy teljesen járatan vagy benne, nyomós okaim vannak rá hinni, és erről te is tudsz, hogy a magas tudományal nagy csodákat tudsz művelni. Miért titkolod?

A rabbi válaszolt:

— A tudomány, amit tudok, oly csekély, hogy beszélni sem szabad róla.

— Nincsen bocsánat; és hogy azt is tudod, miért hívatallak, megmondom: azt kívánom, avass be engem, Rabbi, ebbe a magas tudományba.

A nagy rabbi ijedten húzódtott hátra: — Lehetetlen, gróf! — tiltakozott rémülten, —

— Megteheted, semmisen lehetetlen számodra. Ne főszőnykedj tudásoddal. Ne bosszants rabbi, mert ha vonakodsz, ticeddel együtt tönkreteszlek.

— Teljesítem parancsodat, de türelmet kérek. Van egy barátom, a magas tudományokban társam, rabbi Don Abraham, aki azonban messze Spanyolországban él. Légy türellemmel, míg meghívom őt magamhoz, hogy segítsen e nagy feladat megoldásában.

A rabbi magabamélyedve sietett haza. Visszavonult szobájába és azon tűnődött, mitévő legyen. Vajjon írjon igazán Rabbi Abrahamnak?

A rabbi a'g hitt szemének. Rabbi Don Abraham, saragossai barátja állott előtte, Don Abraham azonban mindjárt beszélni kezdett.

— Nem kell szólnod, tudom milyen nagy szükségben vagy, éppen azért indultam az útra. Almodtam, mindent láttam álomban, ami veled rövid idő alatt történt. Ezért készsültem az útra, gondoltam, nagyon nagy örömöd lesz, ha felkereslek. Az utazás alig tízenkét órát tartott, magasabb hatalmak vezettek ide. Vigasztalódj, jóra fordul minden!

Másnap Rabbi Löw futárt küldött a grófhoz, azzal a hírral, hogy szerdán már

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

felkeresi, megkezdi az oktatást és kérte, hogy erre a célra egy rejtett szobát rendezzen be.

A meg-elölt napon a két rabbi a gróf kastélyába ment. Ott Rabbi Löw bemutatatta Rabbi Abrahamot, barátját és tanítótársát. Rabbi Don Abraham meghajolt és szólt:

— Ne vedd zokon, ha néhány szót merészelek mondani, mielőtt a tudományba beavattak. Aki félelem nélkül akarja fellebbenteni a titok fátyolát és a jövőbe akar pillantani, annak szemét félelem nélkül kell a multa függeszténi. Bűn nem üzheti el onnan. Ezért gondold meg: nem vétkezéte-e soha?

— Nem! — kiáltotta a gróf.

— Nézz magad mögé, — szólt újból Rabbi Abraham, — nézz magad mögé.

A gróf körülnézett, iszonyodva hátrált és rettegve hagyták el e szavak az ajkát:

— Uram, irgalmazsz!

— Ismered? — kérdezte a rabbi.

— Igenem, I'tenem! Ismerem — nővérem és gyermeke.

A fantóm eltűnt, oly gyorsan, mint érkezett.

Ekkor ünnepélyesen szólt a rabbi: — Bűnös vagy! Nővéred volt és gyermeke... — Munkádkodjuk halálát te okoztad!

A gróf hallgatott, megdermedve állott egy pillanatra, aztán halkán beszélni kezdett:

— Ismered a bűnöm. Hogyan ismered, azt csak az I'ten tudja, ki bennünket kormányoz. A kabalához nincs erőm, tudom már, érdemtelen vagyok rá.

Rövid beszélgetés után újukra bocsátotta őket a gróf és a két rabbi visszatért Prágába.

PARÓKA
különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79.

Igmándi A VILÁG LEGJOBB KESERÜVIZE

AKINEK csak egyszer, vagy kétszer van szüksége ezen keserűvize, kérje minden elárúsítóhelyen határozottan a **KIS ÜVEG** Schmidthauer-féle **IGMÁNDI KESERÜVIZET!**

Kitűnően bevált 3 1/2 decis töltés, mely két-háromszori használatra teljesen elegendő. **Jutányosabb voltánál fogva** pedig mindenkinek könnyen hozzáférhető. Igmándiból nem kell pohárszámra inni, negyed, vagy fél pohárral elég szokott lenni.

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Síró, B'salach, S'vat 15.

— Chamiso Ószor Bisyot —

Gyertyagyújtás (Bpest): 4.15
 שבת kimenetele " 5.10

— A Bpesti Igaz Tóra és Jesivákat Támogató Egylet vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését, óbuda Freudiger Lipót kormányfőtanácsos elnöklétével. Az elnöki előterjesztéseket, valamint a zárszámadást a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette és — több indítvány elhangzása után — megadta a vezetőségnek a felmentvényt.

— Óvatosság a szentföldi narancs fogyasztása körül. Lapunk egyik rabbi-barátja írja nekünk: „Tekintettel arra, hogy Palesztinából élénk narancsexport indult meg az európai országokba, icőszerű a figyelmet arra felhívni, hogy a Szentföld talaján trümfót és maaszért kell le- róni, különben a termés fogyasztása val- lástörvényileg tilos. Mive' hogy mind a Pardész-tulajdonosok, mind az ott fog- lalatoskodó munkások — csekély kivé- telvel — általában, sajnos nem helyeznek súlyt a vallási szabványok megtartására, helyén való az óvatosság, hogy csakis is- mert vallásos exportőröktől eredő (vagy pedig hechser-bizonylattal ellátott) pa- lesztinai narancsot használjunk.”

— A szatmári főrabbi, amint jeleztük, a mult szombatot nyíregyházai hívei kö- rében töltötte. Erre az alkalomra sok száz idegen érkezett minden irányból Nyíregy- házra. Kíséretében volt R. Chájim Freund erdélyi irodai alelnök, Freund Sándor hitk. II. elnök Szatmárról és több vidéki főrabbi. Teitelbaum szatmári fő- rabbi kétórás drósója a zsinagógában, magával ragadta a híveket.

— Siremléket állítanak Eszternek. Sanghaiban a perzsa konzul egynéhány héttel ezelőtt egy Kínában lakó perzsa zsidókból álló küldöttséget fogadott, amelynek elmondta, hogy a perzsa kor- mány a Hamadanban levő Eszter királynő siremlékét, amelyhez való közeledés a legutóbbi időkig zsidóknak el volt tiltva, teljesen restaurálja és a sír fölött a mi- nisztérium nemzeti könyvtárt és múzeu- mot épített, amelyben többek között Ahasvérajs király idejéből való régisé- gek is el lesznek helyezve. Sőt, lehet,

hogy Eszter királynőnek még siremléket is állít majd a perzsa kormány.

— A jugoszlávai kiutasítottak sorsa egyelőre sajnos még mindig nagyon szo- morú. Jugoszlávia nem hajlandó őket visz- szaengedni, Magyarországon pedig nem tudnak elhelyezkedni. Egyik-másik zsidó kiutasított a Szentföld felé veti tekinte- tét... Közben a társada'om segélyezése lankadatlan buzgalommal folyik. Aco- mányok a belügyminiszternek e célra nyitott 64.686. számú postacsekkszámlá- jára eszközöndök. — Lapunkhoz érke- zett 20 P, a kiskunmajsai hitközségi ta- gok hozzájárulása. Az összeget rendel- tetési helyére juttattuk.

— Haláleset. Január 9-én elhunyt Szarvason Schlesinger Dávid neje, szü- letett Fischer Malvin, a boldogult sárvári főrabbi R. Tajvijo Fischer z. c. I. leánya, 30 éves korában. Az elhunyt érdemeit Meisels főrabbi méltatta szívhezszólóan és az egész város osztatlan részvéte kí- sérte utolsó útjára.

— Stern Samu előadása. Nagy érdeklődő közönség gyűlt egybe hétfőn este a pesti izraelita hitközség Goldmark-termé- ben a magyar zsidó szabadegetemi elő- adássorozat VI. szemeszterének megnyi- tására. Megjelentek a társadalmi élet ki- tűnőségei közül Baltazár Dezső ref. püs- pök, Weiss Fülöp és dr. Glücksthal Samu felsőházi tagok, dr. Strausz István orsz. képviselő, dr. Bakonyi Kálmán ny. kúriai bíró, dr. Földi Károly közig. bíró, dr. Schadt Ernő törv. tanácselnök és sokan mások. Stern Samu udv. tan. hitközségi elnök tartott előadást: „A magyar zsidó- ság mai helyzetéről és szerepéről”. Törté- nelmi visszapiantást vetett a magyar zsidóság hasznos és eredményes működé- sére, a magyar közgazdaság, publicisztika, irodalom és egyéb szellemi pályák terén, amelyet mindenkor a haza javára fejtett ki és amely megérlelte számára az eman- cipációt és a recepciót. Önfeláldozóan vett részt a magyar zsidóság a világhá- borúban is. A balmegítésekkel szemben a magyar zsidóság abban a magyar al- kotmányban keresi védelmét és igazát, amely alapvető törvényével biztosította az egyenlő köteleességekkel szemben, fe- lekezeti különbség nélkül, az egyenlő jo- gokat és szabadságokat. Nem harci fegy- verrel, hanem a meggyőzés békés mód- szerével küzd igazságaiért, abban a meg- győződésben, hogy ez a küzdelem meg- fogja hozni a maga eredményét abban a

megértésben és zavartalan, harmónikus egységben, amelyben az ország minden polgárának össze kell fognia a jobb és szebb jövőért.

— A soproni orth. hitközség tisztúj- tása: Goldschmiedt Szigfrid elnök, id. Breuer Dávid alelnök, Steiner Emil pénz- táros, Friedmann Izidor ellenőr, Gold- schmied Ede és Spitzer Adolf gabe-k, Bereiter Samu és Schiller Gábor szám- vizsgálók. Képviselőtestület: Bischoitz Salamon, Bauer Lipót, Breuer Ignác, Feigelstock Mór, Heitler Gyula, Klein Béla, Léderer Sándor, Müller Fülöp, Ro- senberger József, Schiff Ödön, Schischa Simon, dr. Steiner Miksa.

— Egyesületi választás. A Garay-utca 48. sz. alatti askenáz orth. imaházi egye- sület a köv. tisztikart választotta: Böhm Jakab elnök, Spiegel Menyhért, Stern Leó alelnökök, Benedikt Áron pénztár- nok, Steiger Gyula titkár, Halasi Mózes jegyző, Wieder Adolf, Adler Mór, Sala- mon Mihály, Mandel Éliás templomelöl- járók.

— Szarvason vasárnap tartotta a „Bé- késmegyei Sasz-Chevra” szokásos évi szijum-ünnepélyét a tagok élénk részvé- tele mellett. Meisels Henrik főrabbi chari- füsz és magidüsz beszéde után felszólal- tak még: Jakabovics Simon hitközségi al- elnök Sasz-Chevra előadó, Schlesinger Sámuel, Schwarcz Zakariás és Klein Henrik.

x Az első zsidó hajózási társaság, a „Palestine Shipping Co. Ltd.” megalakulá- sával kapcsolatban, folyó hó 4-én sajtó- konferenciát tartottak Tel-Avivban. Dr. Ginsburg előadta, hogy Arnold Bernstein vezetése alatt egy német zsidó csoport alapította a társaságot 60.000 £ alaptöké- vel, melynek rendeltetése utasok és te- herárú szállítása Palesztinából Európába. Az első 10.000 tonnás hajót „Tel-Aviv”- nak nevezték el. Ez lesz az első gőzös, mely palesztinai és zsidó nemzeti lobogó alatt indul útjára. Ezután Hircovits, a palesztinai ügynökség igazgatója ismer- tette a hajót, mely Haifa és Triest közt fog közlekedni. A felírások a hajón hébe- rül és angolul olvashatók. Két héber ta- nitót fognak majd a hajón alkalmazni, akik a legénységet, mely nagyrészt zsi- dókból áll, héberre tanítják. A hajón van egy külön zsinagóga. Az ellátás kóser lesz, még a legigényesebbek számára is. A hajón csak első osztály van, de az ár mindenki számára megfizethető lesz.

— Péntekesti előadás. Reich oszlányi főrabbi, szentföldi útjáról visszaér- kezve, a Sabosz Síró-t Budapesten tölti. A Tiferesz Bachurim felkérésére az il- lusztris főrabbi, ma, péntek este 8 óra- kor a Kazinczy-templom beszhamidrosá- ban beszédet tart.

— 1934-ben 42.000 zsidó vándorolt Pa- lesztinába. Hivatalos kimutatás szerint, december havában 3800 zsidó vándorolt be legálisan Palesztinába. 1934-ben ösz- szesen 42.000 legális zsidó bevándorló érkezett az országba. Az előző évben, 1933-ban 30.327 volt a legális bevándor- lók száma. Ezzel szemben az 1934-es be- vándorlás 40 százalékos emelkedést mutat.

— A varsói hitközség lapzártakor de- mentálja a Rambam-ünnepségekkel ka- pcsolatban róla terjesztett hír formáját. A hitközség — úgymond — se pro, se kontra nem foglalkozott a kérdéssel. El- lenben elhatározta, hogy a Mesterről egy monográfiát készíttet, amelyből a jubi- leum napján a hitközség iskoláinak min- den növendéke kap egy-egy példányt.

— A szerencsi orth. hitközség válasza- tásai: Engel Mór elnök, Moskovits Ede alelnök, Leimann Kóbi és Friedmann Sám- uel templomelöljárók, Wohl Sámuel pénzügyi előljáró, Resofszy Mór gazda- sági előljáró, Zipszer Miksa ellenőr.

— A budapesti orth. leányegyletben (Dob utca 35. II.) 19-én, szombaton 3 órakor Schlésinger Samuné úrnő tart előadást.

— Sirkőavatás. Tévész 15-én elhunyt Újpesten, 65 éves korában a vallásossá- gáról és Tóraszeretéről városzerte is- mert R. Sólem Oberländer z. I. A slajsim eltelté után, vasárnap (jan. 20.) délelőtt 12-kor avatják fel siremlékét, az új- pesti zsidó temetőben.

A galantai Chavúrasz Talmidim ja- vára befolyt: Porgesz Mihály Szombat- hely gyűjtése 16.70, Berkovits Arnold Vác (gyűjtés) 10.50, Grünberger Benő Sárvár gyűjtése 9.90, ifj. Weisz Miksa B.-gyarmat (gyűjtés) 8.40, Hoffmann Sán- dor Csorna (gyűjtés), Klein József Kis- várda gyűjtése 8—8, Breuer Mihály Sopron (gyűjtés) 6.50, Noé Lajos Nyír- mada 5, Friedmann Jenő, Benedikt S. Bpest 2—2, Rottenberg A., Wosner Gy., Berkovits N. Bpest 1—1 P.

HEIDEN JENŐ
 LÁTSZERÉSZ
 Budapest, VI., Teréz-körut 8.
 (Szombaton zárva)

Csehszlovákiai hírek

A munkácsi cionisták neológ hit- községet alakítanak (?) Munkácsi je- lentés szerint ott szakadás áll be, amely vallási szempontból véve nem érinti a hitközséget, sőt a vallási jelleg megőrzése szempontjából határozottan előnyös is lesz. Arról van szó, hogy a cionisták, akik a héber gimnázium miatt elkesere- dett viszályba keveredtek a hitközséggel, neológ alapon szervezkező új hitközség alakítására kaptak engedélyt. Állítólag 300 taguk van. Ha a kiválás el nem ke- rülhető, akkor mindenesetre tisztítólag hat majd a hitközség vallási életére.

Vágsellyén a „Malbis Arumim” egylet, mely 1934-ben több mint 2000 csehkoro- nát adott ki a szegény gyermekek fel- ruházására, most tartotta évi közgyűlé- sét: Az eddigi kipróbált vezetőséget új- ból megválasztották.

A tóketerebesi konfliktus. Különös viszály tört ki a tóketerebesi hitk. elől- járóság és az ottani dajon között. A dá- jon a multkor férjhez adta a leányát és a községtől azt kérte, hogy adja meg neki a leánya hozományát, harmincezer cseh- koronát, mert ő annyit ígért. A község nem akart csak hatezret adni, mire a dajon a bratislavai irodához fordult, mely azután 18.000 csehkورونا fizetését tar- totta méltányosnak. A hitközség azonban nem akar többet fizetni 6000-nél és ezért az apát a nagymihályi (Michalovec) beszé- di-hez szólítja. Most azután a dajon nem akar ehhez hozzájárulni, mivelhogy sze- rint, neki meg van már a bratislavai irodától eredő ítélete, amellyel ő nagyon meg van elégedve és amelynek végrehaj- tását követeli a hitközségtől.

A kadis értelme, jelentősége és célja, címen írt népszerű könyvecskét Hübscher Jakab volt berlini orthodox rabbi, aki zsidó tudományos körökben jól ismer- tetes a „Bész Jaakajv” című nagy két kötetes héber munkájáról, melyben a tal- mud agadát magyarázza. Az említett könyvecske tartalmaz jahrzeit tabellát, a kadis, mazkir, stb. imákat; ismerteti a- kadis keletkezését, értelmét, különböző fajait, a rá vonatkozó előírásokat, stb. A könyvecske eredetileg németül jelent meg, ez a kiadás elfogyott; megjelent an- golul is, most pedig jó magyar fordítás- ban jelenik meg, szerző saját kiadásában (Košice, Kovács-utca 62.). A munka mély bepillantást nyújt, sok zsidó vallásos szo- kás és ima keletkezésébe és értelmébe és ezért szélesebb körben való elterjedést érdemel meg. Ma, amikor még orthodox körökben is előfordul, hogy alig ismernek más héber könyvet, mint az imakönyvet, különösen ajánlani kell az ilyen munkát, amely az ősi zsidóság iránt való szerete- tet és tiszteletet terjeszti. — Maga a

Figyelem! Ne rendeljen sel peszach csokoládét és kakaót, előbb kérjen árjegyzéket. Minőség elsőrangú, szép kivitelben.

WEISZ MÓR
 orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. --- Telefon: 4-23-65.

Legolcsóbb, legízletesebb orth. כשר házikoszt

Wesselényi-utca 18. (Kazinczy-utca sarok)

Weisz Mendel éttermében.
 Telefon: 44-2-75

Négyfogásos menü:

Leves, hús, főze- lék, tészta P 1.30

Halfélék minden időben, 50-60 fill.

VII. Wesselényi u. 18 (Kazinczy u. sarok) Cimre ügyelni!

szerző még 3 év előtt hagyta el Németországot betegség miatt és most elég szűkös viszonyok között él Kassán. Hitközség és Chevrák jót tennének, nemcsak az érdekes szerzővel, de saját tagjaikkal is, ha követnék a kassai Chevrá példáját, mely egyszerre száz példányra fizetett elő, a magyar kiadásból.

(Dr. L. J. Košice)

A szlovákiai nem-orth. hitközségek szövetsége (Jesurun) multkor tisztújítása alkalmából elnökvé választotta dr. Steia Viktort, Bratislava. A rabbiszövetség elnöke lett: dr. Schweiger nyitrai (volt egri statusquo) főrabbi.

Pályázatok

A nyirbatori orth. izr. hitközség megszűni állásra pályázatot hirdet. Pályázók, kik sajtót übajdek műmchó-k és jó baal t'filló-k legyenek, a képesítésüket és eddigi mtködésüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázataikat, Teitelbaum Naftaly főrabbi úr címére küldjék.

Lefkovits Jenő elnök

CSALÁDI HÍREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)

Katz Eszike Magyaracns. Herskovits József Mátészalka, jegyesek.

Büschitz Bertát (Vác) eljegyezte Löwinger Vilmos (Vác).

Rubin Mancikát Derecske, eljegyezte Schwarcz Simon Kiskőrös. (M. k. é. ú.)

Gansl Piroška Salá. Weinberger Dezső Piestany, jegyesek.

Hofstädter Kató Bratislava, Wiesel Izidor Kosice—Bratislava, jegyesek.

Weisz Hédit Verebély (Vrable) eljegyezte Bernfeld János Érsekújvár (Nové-Zámky).

Linkenberg Olga Nagytapolcsány, dr. Duschinsky Ede orvos Rákospalota, jegyesek.

Ungár Leát, Ungár Emánuel leányát (Beled), eljegyezte Löwenstein Ernő, Löwenstein Dávid fia (Beled).

Hoffmann Rózsikát, Csorna, eljegyezte Klein Nándor Miskolc. (A miskolci T. B. szívélyesen gratulál.)

Weinstock Gabriella Tiszacsege és Paszternák Andor Tállya jegyesek. (A tályiai T. B. szívélyesen gratulál elnökének.)

Lichtmann Lajosnak, egyesületünk volt elnökének Spitzer Lujzával, Bonyhád, történt házasságkötéséhez szívélyesen gratulálunk. T. B., Miskolc.

Szép családi ünnepélyben volt része Tigermann érsekújvári főrabbinak. Unokája, Stern Á. rabbi Mesülem fia szombaton lett barmicvzó és egyórányi c. ari-füsz- és magidusz drósójával az egész hallgatóságot magával ragadta.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden azó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelíges levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő

KITÜNÖEN főzni-sütni tudó, 30—40 éves, vallásos, szerény igényű nőt keresek vicékre orth. háztartás vezetésére. Válaszokat életleírással „Házvezetőnő” jelígre a kiadóba.

46 ÉVES, kitünően (diétásan is) főző, intelligens nő, házvezetőnek ajánlkozik idős úrhoz. Szerény igényű. S. I., Bpest, Andrassy-út 74. flsz. 2.

SAKÁCSNÓ, mindenem mellett elhelyezkedést keres. „Szigoruan orthodox.”

JÓ HÁZBÓL való leány tanulóknak felvétetik. Rebenwurz-szalámigyar. Budapest, Laudon-utca 3.

MEGVÉTELRE keresünk használt, kifogástalan állapotú Széfer Tórá. Tiferesz Bachurim, Békéscsaba, Postafiók 4

ARANYMŰVES és ékszerész: Abrahamsohn Aladár, Bratislava, Rojko Passage, Uhorska-ul. 22. Saját gyártmányok. Régi aranyból új ékszert készítenek és átalakít legolcsóbban.

ÉPÜLETFAKERESKEDÉSBEN elhelyezkedne segédként, agilis, megbízható fiatalember, szerény igényekkel. Löwy Mihály, Balatonfüred.

MISKOLCON olcsón és jól Hitterné vendég'ójében étkezhet. Zsolczi-kapu 22 szám.

SZEMŰVEGEK, mincennemű ékszerek, versenyen felüli árban, Tört arany és ezüstért legmagasabb árat fizetek. Weinberger Sándor optikai és ékszerüzlet, Bratislava, Edlov-dvor.

VEGYES- és terménykereskedéssel rendelkező volt bócher, 5000 P hozománnyal nőülne. „Vallásos család” jelígre a kiadóba.

KERESEK ügyes, vallásos, a magyar-német-szlovák nyelvet bíró segédcet, ki a textil- és divatárúszakmában jártas „Volt bócher előnyben” jelígre: Müllerhez, Bratislava, Edlov-dvor. (Válaszbélyeg.)

SZERÉNY igényű árvaleány gyermekkeze vagy magányos úrnőhöz ajánlkozik. Varráshoz ért, háztartásban segédkezik. Friedmann Rózi. Sátoralja-újhely, Jusztus-u. 9.

GRATT-FÉLE orth. kóser kávémérést, Bratislava, Kapucinus-u. 2. átvettem. Ujonnan, modernül átalakítva. Tej, kávé, tejes és húsos ételek, kétszersült, cukrászsütemények legjobb kivitelben. Barcheszt szombatra, ugymint cukrászsüteményt kívánatra házhoz szállítok. Vicéki rendeléseket is eszközölök. Men-czer Izidor.

ÖNÁLLÓ magányos, ötvenes, özvegy kereskedő benősülne orth. kereskedő családba „Vallásos” jelíge.

ORTH. háztartásban perfect szakácsnő felvétetik. Skrek, Dob-utca 27.

MEGISMERKEDNÉK csinos, intelligens 20—22 éves orth. úrileánnyal házasság céljából. Talmudban jártas, 26 éves intell. vallásos, fiatalember vagyok. Aki gondolja, hogy soraim neki szólnak, írjon „Napos oldalon” jelígre választ a kiadóba.

JOBB zsidó családokkal összeköttetésben álló sadchen adja le címét „Alföld.” jelígre a kiadóba.

HÁZIKISASSZONYI vagy bármely bizalmi állást elvállal, minden információt kibíró intelligens, vallásos úrleány. Cím a kiadóban.

FÜR EIN intelligentes, hübsches Mädchen, das nebst einer Existenz, auch eine bessere Mitgift besitzt, wird zwecks Heirat ein oca. 40-jähriger, religiöser Reisender, ösl. Staatsbürger gesucht, der sein Domizil nach einer grösseren Stadt der Slovakei verlegen könnte. Anträge sind unter Chiffre „Intelligent” an: Müller, Bratislava, Edlov-dvor.

— Ifjúsági hírek. A szombathelyi T. B. január 20-án vasárnap avatja fel új helyiségét, Szanhedrin-re rendezendő szíjünnepély keretében, melyre a testvéregyesületeket ezúton szívélyesen meghívja. Az egyesület új tisztikara: Goldschmied Jenő elnök, Kohn Andor alelnök, Frey Sándor pénztáros, Steiner Dezső ellenőr, Breznitz Géza háznagy, Deutsch Albert titkár, Rágendorfer Ferenc könyvtáros. Választmányi tagok: Goldschmied Miklós, Holländer M. Steiner Emil, Schöntag L., Unger S., Zollner B. — A soproni T. B. a következő tisztikart választotta: Fuchs Albert elnök, Wetzler Benő ügyv. elnök, Spitzer E. alelnök, Lerner O. titkár, Neufeld J. pénztáros, Friedmann E. ellenőr, ifj. Breuer M., és Günsberger M. gabe-k. Választmány: Bischitz E., Breuer J., id. Breuer M., Goldstein Z., Koppel S., Radó I. — A sárvári T. B. tisztújítása: Berger Dávid elnök, Löwin József alelnök, Rotschild G. pénztáros, Löwinger R. ellenőr, Goldschmied M. könyvtáros. Választmány: Bandi A., Schwarcz E. és A., Grosz L., Löwin E. — A bonyhádi T. B. Ullmann Nathan, Kritzer Vilmos és Ausch Mihály rendezésével Erüvin-re szíjünnepélyt adott, amelyen a hitközségi tagok is résztvettek. Preszburger főrabbi drósóján kívül Márkus József hitk. alelnök és Glattstein Antal T. B. elnök felszólalásai emelték az ünnepély fényét.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Springer nyomda Bethlen Gábor u. 33.

ארלנע מיינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ליפול גרוסברג

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42—5—90. Csekkzámla: 50.791
Égész évre: 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Zsidó együttérzés és egyetértés!

Az egész világ zsidóságának tanulságul szolgálhat az a mód, ahogy a német-zsidó hitközségek a rájuk szakadt baj ellen védekeznek. Ezek a községek a náci-uralom győzelmével elvesztették lábuk alól a jogi alapot, hisz egyik napról a másikra megfosztotta őket az állam az oltalomtól, amelynek részesei voltak 120 évig, mert faji alapra helyezkedett államnak nincs szüksége a vallásfelekezetek munkájára; úgy érzi, hogy nélkülük is tudja a társadalmi rendet fenntartani. Ez a fordulat legelőször a zsidó hitközségeket döntötte bajba. A német zsidóság azonban eddig elég szívósnak mutatkozott. Már több évvel ezelőtt tömörültek a községek közös érdekeik védelmére, anélkül, hogy az állam megszervezte volna őket és ez a szervezetség most kiállotta a tűzpróbát. Zsidó együttérzéssel, a közös baj által fokozott egyetértéssel igyekeznek intézményeiket fenntartani.

Ennek a felelősségteljes kötelességvállalásnak egyik megnyilatkozása, a lapunk más helyén olvasható üdvözlő szöveg, amelyet a zsidó birodalmi képviselőintézet a saar-vidéki zsidókhoz abból az alkalomból, hogy ismét visszatértek Németországhoz. Ebben a nyilvánvalóan szó szokásos frázisokról, a viszontlátás örömről, hanem a komoly, erkölcsi páthosszal, s gölusz-fájdalommal telített zsidók megállapítják az új szenvedőkkel való sors-közösségüket. Itt igazán nem lehet mondani: „Geteiltes Leid ist halbes Leid”, mert a szenvedő német zsidók szenvedéseit egyáltalában nem enyhíti az, hogy számuk megnövekedett a saar-vidéki bajtársakkal. Az események palettájára oly komor színt fest ez a szöveg, mint amelyet visszatükrözött az egyiptomi rab-ságról szóló bibliai jellemzés: „Felsóhajtottak Izráel fiai... I'ten látta Izráel fiait és tudomásul vette”.

A mai helyzetben nincs is más re-

mény a szenvedésektől sóhajtozó német zsidók számára, csak az, hogy I'ten lát, s ítélt, de a többi zsidókat tanítsa meg a német példa öneszméltre. Reális, alaptalan illuzióktól mentes szemkielégítő, idealisztikus, önzetlen törekvés befelé — erre van szükség! A zsidó közösséget nevelni kell olyan irányban, ahogy ezt a bölcs király előírja: „Üdv annak, aki mindig fél, mert aki makacs-kodik (az élet realitásaival szemben) az bajba kerül”. Ez ugyan lényegtelen

szempont, de kellemetlen a hajó utasának is azt olvasni mindig, hogy hol van a mentőöv, mégis szükséges óvintézkedés. Az Irgalmas I'tenben bízni, remélni, hogy Ő igazságos bíró is, de előkészülni a bajokra önbizalommal: erre, valamint zsidó együttérzésre és egyetértésre, a széthúzások békés elsimítására neveljük önmagunkat, mert csak ilyen szellemben nevelt zsidó nemzedék dacolhat az egyre jobban fenyegető viharral.

Szombattartók Világszövetsége

Alanti megrázó felhívást kaptam a Berlinből. Amsterdamba költözött „Weltverband für Sabbathschutz” központi vezetőségétől. Közvetésem eredetiben, abban a reményben, hogy a nagyfotosszerű és szent célt szolgáló világszövetséggel szemben hittelvéreim megteszik kötelességüket. Hisz a szombat kultusza az a lelki terület, amelyen az ősi hagyományos zsidóság vállalkozási életfája örök időkre virulhat. Vigyázzunk tehát legnagyobb kincsünkre, a sabosz kajdesra és hozzuk meg „szombati áldozatunkat” annak hűség és lelkes őrzői részére.

Korein Dezső

*
WELTVERBAND FÜR SABBATH-SCHUTZ „SCHOMRE SCHABBOS”
Sekretariat: Weteringschans 241,
Amsterdam-C

Im September 1933. teilten wir Ihnen mit, dass die Zentrale des Weltverbandes „Schomre Schabbos” von Berlin nach Amsterdam verlegt werden musste. Die unterzeichneten haben die Geschäftsführung in der Erwartung auf sich genommen, dass die Judenheit der ganzen Welt ihnen helfen würde, die den Interessen der jüdischen Gesamtheit dienende Orga-

nisation vor dem Zusammenbruch zu bewahren; denn der Verband hat durch die deutschen Ereignisse seine wichtigsten Hilfsquellen verloren. Leider haben wir nur von wenigen Seiten die erforderliche Unterstützung erfahren, und so haben wir aus eigener Kraft unter den grössten Schwierigkeiten und weitgehenden Beschränkungen die Arbeiten des Verbandes fortgeführt. Aber nun sind unsere Mittel erschöpft, und wir sind vor die Frage gestellt, die Tätigkeiten gänzlich einzustellen.

Einen solchen Schritt glauben wir, aus eigenen Stücken nicht verantworten zu können. Die noch stets einlaufende Korrespondenz auch aus fernen Ländern wie Süd-Afrika, Indien u. a. beweist die Notwendigkeit des Verbandes. Selbst wenn wir auf grössere Aktionen nach aussen hin verzichten, kann das Archiv des Verbandes, in dem die auf den Sabbath bezüglichen Gesetze und Verordnungen aller Länder der Welt fortlaufend gesammelt werden und das allen jüdischen Instanzen und interessierten Persönlichkeiten zur Verfügung steht, für die Zukunft noch unschätzbare Dienste leisten. Der noch nicht so lange zurückliegende Streit um die Kalenderreform hat zudem